

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK
JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Elišky Cihlářové a soudců JUDr. Jiřího Vyvadila a JUDr. Jaroslava Hubáčka v právní věci stěžovatele **Ministerstva vnitra**, se sídlem v Praze 7, nad Štolou 3, za účasti **S. M.,** zastoupeného JUDr. Martou Ježdíkovou, advokátkou, se sídlem v Liberci, Valdštejnská 381/6, v řízení o kasační stížnosti proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2004, č. j. 59 Az 465/2003 - 39,

takto:

I. Kasační stížnost **se** ve vztahu k prvnímu výroku rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2004, č. j. 59 Az 465/2003 - 39, **zamítá.**

II. Výrok třetí rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 30. 12. 2004, č. j. 59 Az 465/2003 - 39, **se zrušuje** a věc se vrací Krajskému soudu v Ústí nad Labem k dalšímu řízení.

Odůvodnění:

Krajský soud v Ústí nad Labem rozsudkem ze dne 30. 12. 2004, č. j. 9 Az 465/2003 - 39, ve výroku I. zrušil rozhodnutí Ministerstva vnitra č. j. OAM-1358/VL-10-P19-2000 ze dne 8. 9. 2003 pro vady řízení a věc mu vrátil k dalšímu řízení, ve výroku II. přiznal právní zástupkyni S. M. (dále jen „účastník“), JUDr. Martě Ježdíkové odměnu a náhradu hotových výdajů ve výši 2150 Kč a ve výroku III. uložil stěžovateli povinnost uhradit státu na nákladech řízení částku 2150 Kč na účet Krajského soudu v Ústí nad Labem do 15 dnů od právní moci rozsudku. V odůvodnění rozsudku krajský soud uvedl, že skutkový stav zjištěný stěžovatelem v průběhu správního řízení vyžaduje

zásadní doplnění. Stěžovatel dospěl k závěru, že důvodem žádosti účastníka o azyl jsou problémy s prodloužením cestovního pasu a nejistota ohledně státního občanství, zatímco účastník tvrdí, že je státním občanem Etiopie, svým občanstvím si je zcela jist, o azyl žádá, neboť mu je orgány země původu jeho státní občanství upíráno. Právě skutečnost, zda je účastník státním občanem Etiopie stěžovatel v průběhu řízení nezjistil. Účastník požádal na Etiopském velvyslanectví v Rakousku o prodloužení cestovního pasu, pas mu byl zastupitelským úřadem Etiopie vrácen bez prodloužení s tím, že není občanem Etiopie. Do pasu byl vložen neoficiální lístek, na kterém bylo zpochybňováno jeho občanství, protože se narodil v Eritrei. Žádné oficiální rozhodnutí nebo doklad však účastník neobdržel. Pokud byl účastník etiopského občanství zbaven, musí stěžovatel zkoumat, zda byl ze strany státních orgánů Etiopie vystaven jednání uvedenému v § 12 zákona o azylu nebo zda šlo o jednání, kterému byli vystaveni všichni státní občané Etiopie narození v Eritreji. Pokud stěžovatel neudělí účastníkovi azyl, musí vyloučit, že byl zbaven státního občanství jednáním státních orgánů uvedeným v § 12 zákona o azylu. K tomu musí mít zjištěno, že účastník není občanem Etiopie. S ohledem na to, že v průběhu správního řízení nebyla vyřešena základní otázka rozhodná pro další posouzení případu, krajský soud se podrobněji nezabýval konkrétními žalobními námitkami účastníka. Výrok o náhradě nákladů řízení odůvodnil krajský soud ustanovením § 60 odst. 4 s. ř. s., podle něhož má stát proti neúspěšnému účastníku řízení nárok na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků.

Proti výrokům I. a III. rozsudku krajského soudu podal stěžovatel v zákonné lhůtě kasační stížnost, jejíž důvod spatřuje v ustanovení § 103 odst. 1 písm. d) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), neboť rozsudek krajského soudu je nepřezkoumatelný pro nesrozumitelnost a nedostatek důvodů. Ve vztahu výroku I. stěžovatel namítal, že se podrobně zabýval otázkou státního občanství účastníka, přičemž zkoumal, jak jím uvedené údaje, tak i informace získané z relevantních zpráv o zemi původu. Navíc se dotazoval i ministerstva zahraničních věcí a českého zastupitelského úřadu v Etiopii. Výtku soudu, že byl-li účastník svého etiopského občanství zbaven, musí zkoumat, zda byl ze strany státních orgánů Etiopie vystaven jednání uvedenému v § 12 zákona o azylu nebo zda šlo o jednání, kterému byli vystaveni všichni státní občané Etiopie narození v Eritreji, pokládá za neopodstatněnou, neboť žádný z taxativně vymezených důvodů udělení azylu podle § 12 zákona o azylu se na případné odnětí státního občanství nevztahuje. Účastník přitom ani nedoložil, že mu zastupitelský úřad Etiopie odmítl prodloužit cestovní doklad a ani se sám nedovolával udělení azylu z důvodu pronásledování či odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu § 12 zákona o azylu. Stěžovatel není oprávněn se na případ účastníka dotazovat zastupitelského úřadu jeho země původu, neboť musí dbát na ochranu jeho osobních údajů, zvláště ve vztahu k zemi, před jejímž jednáním žádá účastník Českou republiku o mezinárodněprávní ochranu formou azylu. Stěžovatel se domnívá, že případ účastníka posoudil řádně a neshledal u něj existenci žádné skutečnosti, která by se dala podřadit pod ustanovení § 12 zákona o azylu. Ustanovení § 13 zákona o azylu se na účastníka nevztahuje a nebyl u něj zjištěn ani žádný zvláštního zřetele hodný důvod udělení azylu podle § 14 zákona o azylu. Ve vztahu k výroku III. stěžovatel namítal, že postup krajského soudu je nezákonný, protože podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona č. 549/1991 Sb., o soudních poplatcích, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o soudních poplatcích“), je od soudního poplatku osvobozena Česká republika a státní fondy. Ustanovení § 12 odst. 1 písm. h) zákona č. 2/1969 Sb., o zřízení ministerstev a jiných ústředních orgánů státní správy České republiky, ve znění pozdějších předpisů, stanoví, že ministerstvo vnitra je ústředním orgánem státní správy pro vnitřní věci, zejména pro cestovní doklady, povolování pobytu cizinců a postavení uprchlíků. V řízení před krajským soudem ve správních věcech není

povinné zastoupení advokátem. Pokud soud ustanoví zástupce, jímž může být advokát, nese hotové výdaje zástupce a odměnu za zastupování osoby stát (§ 35 odst. 7 s. ř. s.). Krajský soud tedy nemůže uložit stěžovateli, aby státu uhradil náklady řízení, neboť ministerstvo je jako ústřední orgán státní správy od soudního poplatku osvobozeno, čímž je naplněno ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s.

Účastník ve vyjádření projevil nesouhlas s konstatováními stěžovatele v kasační stížnosti. Uvedl, že informace, které stěžovatel označuje jako podklad svého rozhodnutí, tj. zpráva Ministerstva zahraničních věcí a sdělení českého zastupitelského úřadu v Etiopii, jsou informacemi vágními, jež poskytují pouze domněnky těchto úřadů o tom, jaká by situace účastníka případně mohla být, a nemohou tedy postačit pro vyvrácení odůvodněnosti jeho obav v případě nuceného návratu do země původu. Účastník dále vyjádřil nesouhlas s názorem stěžovatele, že fakt, že mu bylo odebráno státní občanství, není skutečností azylově relevantní, a rovněž, že se nedovolával udělení azylu z důvodu pronásledování nebo odůvodněného strachu z pronásledování ve smyslu ustanovení § 12 zákona o azylu. Účastník uvedl, že jestliže mu jediný státní úřad Etiopie, se kterým byl v kontaktu, odmítl prodloužit platnost cestovního dokladu, bez kterého nemůže jako cizinec pobývat mimo zemi původu, je toto jednání zcela zřejmě odmítnutím ochrany země státní příslušnosti a jako takové jej měl při posuzování jeho žádosti o azyl stěžovatel posoudit. Proto navrhl zamítnutí kasační stížnosti pro nedůvodnost.

Nejvyšší správní soud přezkoumal na základě kasační stížnosti napadený rozsudek v souladu s ustanovením § 109 odst. 2 a 3 s. ř. s., vázán rozsahem a důvody, které stěžovatel uplatnil, přičemž neshledal vady uvedené v odstavci 3 citovaného ustanovení, k nimž by musel přihlédnout z úřední povinnosti.

Jak již bylo judikováno, například v rozsudku Vrchního soudu v Praze ze dne 10. 6. 1994, č. j. 6 A 636/93 - 26, je jedním ze základních předpokladů pro rozhodnutí o přiznání statusu uprchlíka podle zákona č. 498/1990 Sb. o uprchlících správné zjištění, jakou státní příslušnost žadatel má.

Pokud tedy krajský soud usoudil, že skutkový stav zjištěný stěžovatelem v průběhu správního řízení vyžaduje zásadní doplnění, rozhodně nepochybil a věc posoudil po skutkové i právní stránce zcela správně. Stěžovatel totiž v průběhu řízení nezjistil, zda účastník je státním občanem Etiopie, což ostatně sám konstatoval na několika místech svého rozhodnutí.

K námitce stěžovatele, že nemusí zkoumat, zda případné zbavení žalobce etiopského občanství bylo ze strany státních orgánů Etiopie jednáním uvedeným v § 12 zákona o azylu nebo zda šlo o jednání, kterému byli vystaveni všichni státní občané Etiopie narození v Eritreji, Nejvyšší správní soud konstatuje, že skutečnost, že účastníkovi jako žadateli o azyl byly odepřeny služby, které se normálně poskytují příslušníkům stejné státní příslušnosti, například odmítnutí prodloužení cestovního pasu, může představovat odepření ochrany země původu, což může potvrdit nebo posílit obavy žadatele z pronásledování a stěžovatel proto musí tuto skutečnost při posuzování žádosti o azyl posoudit. Pokud stěžovatel rozhodne o neudělení azylu, musí vyloučit, že účastník byl zbaven státního občanství jednáním státních orgánů uvedeným v § 12 zákona o azylu. Krajský soud napadený rozsudek ve vztahu k výroku I. řádně odůvodnil a v tomto odůvodnění je dostatečně konkrétně uvedeno, proč se pro vady řízení zrušuje a věc se vrací k dalšímu řízení.

Jestliže krajský soud uložil stěžovateli povinnost uhradit státu na nákladech řízení částku 2150 Kč, jako odměnu a náhradu hotových výdajů právní zástupkyni účastníka, posoudil věc po právní stránce nesprávně. Podle ustanovení § 60 odst. 4 s. ř. s. má stát proti neúspěšnému účastníkovi právo na náhradu nákladů řízení, které platil, není-li tento účastník osvobozen od soudních poplatků. Protože však v daném případě je stěžovatel podle § 11 odst. 2 písm. a) zákona o soudních poplatcích osvobozen od soudních poplatků, nemohl být ve vztahu k němu aplikován § 60 odst. 4 s. ř. s., i když byl v řízení před krajským soudem neúspěšným účastníkem.

Z důvodů výše uvedených Nejvyšší správní soud kasační stížnost ve vztahu k výroku I. napadený rozsudek jako nedůvodnou podle § 110 odst. 1 věty druhé s. ř. s. zamítl a výrok III. napadeného rozsudku podle § 110 odst. 1 věty první s. ř. s. zrušil a věc vrátil krajskému soudu k dalšímu řízení. O kasační stížnosti rozhodl Nejvyšší správní soud v souladu s § 109 odst. 1 s. ř. s. bez jednání.

V dalším řízení je krajský soud podle § 110 odst. 3 s. ř. s vázán právním názorem vysloveným Nejvyšším správním soudem ve zrušovacím rozhodnutí.

V novém rozhodnutí rozhodne krajský soud podle odst. 2 citovaného ustanovení i o náhradě nákladů řízení o kasační stížnosti.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 9. června 2005

JUDr. Eliška Cihlářová
předsedkyně senátu